

บทที่ 8

การวิจารณ์และการประเมินผลการละคร

การไปดูภาพยนตร์หรือละครนั้น ผู้ดูจะต้องทำตัวให้สบายๆ ไม่มีอารมณ์ ไม่มีจินตนาการและอุปาทานอยู่ในใจ แต่จะต้องเตรียมพร้อมที่จะใช้สติปัญญา เหตุผลพื้นความรู้ เพื่อรู้สึกชื่นชมกับละครหรือภาพยนตร์ที่กำลังดูอยู่ หลักการที่จะกล่าวต่อไปนี้ใช้ได้ทั้งกับละคร ละครโทรทัศน์ และภาพยนตร์ ส่วนการวิจารณ์ละครรำไทยนั้นจะได้กล่าวไว้ท้ายบทการวิจารณ์ การละครจะต้องวิจารณ์ตามหัวข้อต่อไปนี้ คือ

สถานการณ์นาฏกรรม (Theme)

1. แนวคิดพื้นฐานของละครนั้นจะมีได้ในชีวิตคนจริง ๆ หรือไม่
2. ผู้เขียนมีประสบการณ์พอจะใช้สถานการณ์นาฏกรรมนั้นหรือไม่
3. ดูละครแล้วได้ความคิดสติปัญญาอะไร และได้ประสบการณ์อะไรเพิ่ม
4. ฉาก เรื่อง ตัวละคร มีพอเหมาะที่จะแสดงให้เห็นสถานการณ์นาฏกรรมนั้นเด่นชัดเพียงไร
5. เห็นด้วยกับปรัชญาและแนวคิดของผู้ประพันธ์บทไหม
6. ควรที่ประชาชนจะมาดูละครเรื่องนี้ไหม หรือเป็นละครที่คนบางกลุ่มเท่านั้นดู

โครงเรื่อง (Plot)

1. เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในละครแจ่มแจ้งเพียงพอหรือไม่
2. เหตุการณ์ที่จะนำไปสู่จุดวิกฤต (Climax) เข้มข้นพอไหม
3. น่าสนใจตลอดเรื่องหรือเปล่า
4. เราอารมณ์ผู้ดูเพียงใด
5. จบเช่นนั้นเหมาะสมแล้วหรือ
6. ถ้าไม่เหมาะสมควรจะจบอย่างไร
7. อะไรในละครเรื่องนั้นจะน่าสนใจกว่ากัน เรื่องราวหรือผู้แสดง

การสร้างตัวละคร (Characterization)

1. ตัวละครมีชีวิตจิตใจคล้ายมนุษย์จริงๆ หรือเปล่า
2. ตัวละครเหล่านั้นสร้างได้เหมาะกับสังคม ภูมิหลังทางภาวะภูมิศาสตร์ของเรื่องหรือเปล่า

3. ตัวละครเหล่านั้นอาจทำให้คนดูมีอารมณ์และความรู้สึกต่างๆ เหล่านี้หรือไม่ คือเห็นใจ นำรักน่าเอ็นดู ตลก ขบขัน สยะแสง ซึ้งซม หมั่นไส้ เกลียดขัง
4. การแสดงสอดคล้องกับอารมณ์ที่จะต้องมีในเรื่องหรือเปล่า
5. จุดวิกฤตและจุดจบของเรื่องเป็นไปได้ไหม หรือจบเพราะควรจบ

ท่วงทำนอง (Style)

1. ตัวบทเจรจาคุมคาย ทันควัน ฉลาดเฉลียว และน่าฟังน่าสนใจหรือเปล่า
2. คำพูดของตัวละครเหมาะกับนิสัย และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในเรื่องหรือเปล่า
3. บทสนทนานั้นมีขึ้นลอยๆ หรือมีขึ้นเพื่อดำเนินเรื่องและให้นิสัยตัวละคร
4. คำพูดเหล่านั้นทำให้คนดูคิดถึงผู้ประพันธ์เรื่องหรือตัวละครในเรื่อง
5. ออกจากโรงละครแล้วมีอะไรในคำพูดของตัวละครบางตัวบ้างใหม่ที่ติดใจ ต้องจำเพราะมีความหมาย คุมคาย และฉลาดเหลือเกิน
6. คำพูดเหล่านั้นแสดงฐานะ การศึกษา สิ่งแวดล้อมของตัวละครในเรื่องหรือเปล่า
7. คำพูดเหล่านั้นแจ่มแจ้งพอที่จะแสดงความคิดอ่านที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะแสดงหรือเปล่า

การแสดง (Acting)

1. ตัวละครแสดงได้สมบทบาทหรือตีบทแตกหรือเปล่า
2. ตัวแสดงเหมือนคนจริงๆ ที่อยู่ในสังคมหรือเปล่า
3. แสดงแล้วดูไม่เหมือนธรรมชาติหรือขัดเขินไหม
4. ผู้ดูจับได้ไหมว่าตัวแสดงเป็นแต่เพียง "พยายามจะแสดง" เท่านั้น
5. การแสดงของตัวละครเร้าอารมณ์ได้เพียงไร จนทำให้ต้องร้องไห้ หัวเราะ ทุกข์โศก ฯลฯ หรือเปล่า
6. เสียงนำฟังใหม่ ท่าทางนำดูใหม่
7. การใช้วิธีพูด รวมทั้งภาษาท้องถิ่น (Dialect) ถูกต้องไหม
8. รักษาบุคลิกภาพของตัวละครนั้นๆ ไว้ได้ตลอดเรื่อง เสมอต้นเสมอปลาย
9. คนดูรู้สึกว่าผู้แสดงเป็น "ตัวของตัวเอง" หรือเป็น "ตัวละคร" ในเรื่อง
10. แสดงเอาเด่น หรือแสดงตามบท
11. แสดงอาการประสานงานกับผู้แสดงคนอื่น ผู้กำกับการแสดง และผู้ประพันธ์โดยท่วงบท จำคิว อย่าง เข้มแข็งหรือเปล่า

การจัดเวที (Staging)

1. ฉากเข้ากับเรื่องหรือไม่
2. ออกแบบถูกต้องตามท้องถิ่น สังคม และฐานะของตัวละครเพียงไหน

3. งดงามและมีศิลปะเพียงไร
4. เร้าอารมณ์ และสร้างบรรยากาศที่ถูกต้องให้กับละครเรื่องนั้นหรือเปล่า
5. เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับฉากเข้ากับภูมิหลังของฉากหรือเปล่า
6. ฉากช่วยให้ละครสนุกน่าดู หรือจุดการแสดง
7. สิ่งสะดุดตาในฉากอยู่ที่ฉากทั้งฉาก หรือจุดหนึ่งจุดใดในฉาก
8. ลงทุนคุ้มค่าใหม่ในการสร้างฉาก

ปฏิกิริยาของคนดู (Audience Reaction)

1. ดรีมคนดูหรือคนดูกระสับกระส่ายพูดคุยกัน
2. การแสดงเรียกน้ำตา เสียงหัวเราะ ประทับมือได้บ้างไหม
3. มีตอนไหนที่คนดูเงิบ อุทาน เช่นคำพูดคมๆ ถ้าแสดงถึงบทและเรื่องเข้มข้น
4. เสียงปรบมือกราวใหญ่ หรือเปาะเปะพอเป็นพิธี
5. พอละครเลิกคนดูรีบกลับ หรืออยู่คุยกันเพื่ออภิปรายละครเรื่องนั้นต่อ
6. คนดูทำท่าตั้งใจดู น่าเบื่อ เศรษฐีริม หรือขึ้นชมหรือเปล่า
7. ละครถูกใจคนดูเป็นกลุ่ม เป็นหมู่ หรือถูกใจคนทั้งโรง

วิธีการดูละครรำไทย (Thai Classical Drama)

ละครรำของไทยนั้นมีสิ่งสำคัญที่ประกอบกันขึ้น คือ

- ก. ท่ารำ
- ข. ดนตรี
- ค. คำร้อง ซึ่งเป็นกลอน
- ง. เครื่องแต่งกาย

ฉะนั้น ในการดูละครรำ ผู้ดูควรจะมีพื้นความรู้ในความหมายของท่ารำตามสมควรเพื่อ

1. ท่ารำนั้นตีบท คือเข้ากับคำร้องหรือเปล่า นอกจากนี้ศิลปะการร่ายยังอยู่ที่การวางส่วนต่างๆ ของร่างกายให้ถูกต้อง เพื่อให้ดูอ่อนช้อยงดงาม หรือแสดงอารมณ์ การรำต้องรำตามจังหวะของดนตรีและทำนองของคำร้อง
2. ดนตรีเหมาะที่จะให้บรรยากาศ และแสดงอารมณ์ของท่ารำสอดคล้องที่จะให้รำออกมาตามบทได้
3. คำร้องจะต้องไพเราะถูกต้องตามหลักเกณฑ์การประพันธ์ ในขณะที่เดียวกันจะต้องรำได้โดยสะดวก ไม่ซับซ้อน ความซ้ำจนให้ทำเพื่อตีบทไม่ได้
4. เครื่องแต่งกายละครรำ มีแบบโดยเฉพาะ หัวโขน ขฎา เครื่องประดับ ฯลฯ แบ่งออกไปตามขั้นของตัวละคร หัวโขนมีเฉพาะตัว และการสร้างมีศิลปะอย่างยิ่ง ละครดีเครื่องแต่งกายต้องถูก และงดงาม

ละครรำไทยนั้นเดิมไม่ได้สนใจเรื่องฉาก การเล่นแสง เสียง แบบละครสากลนัก ต่อมาในสมัยปัจจุบันเอาหลัก

การสากลเข้าใช้กับละครรำไทยมาก แต่เรื่อง ท่ารำ ดนตรี คำร้องนั้นจะต้องมีขนาดของเดิมให้มากที่สุดที่จะมากได้ หากจะมีการประยุกต์บ้างก็ต้องรักษาลักษณะนาฏศิลป์ไทยไว้

โรงละคร

การแสดงละครนั้นจะดีหรือไม่เพียงไรขึ้นอยู่กับลักษณะของโรงมากเหมือนกัน โรงละครที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1. ไม่ใหญ่และจุคนมากเกินไป ควรจะจุคนประมาณ 500 - 800 คน เพื่อให้ผู้ดูได้ชมศิลปะการแสดงได้ชัดเจน แม้กระทั่งการตีหน้าของตัวละคร
2. จะต้องไม่มีเสียงก้อง โดยใช้กระดานเสียงเบี่ยงมุมผนังโรงและเพดาน กระดานเสียงจะเจาะรูทั่วแผ่น
3. เหมาะที่จะแสดงนาฏศิลป์ชนิดและแบบต่างๆ
4. การตกแต่งภายในจะต้องเรียบและเป็นกลาง การแต่งโรงด้วยลายกนก เทพนม ประจำยาม ฯลฯ จะพอไปได้กับละครรำไทย หากการแต่งโรงละครเป็นสัญลักษณ์ของชาติใดมากเกินไปแล้ว การแสดงนาฏศิลป์ของชาติต่างๆ ที่แสดงจะเกิดการขัด เช่นตัวละครแต่งกายแบบยุโรป เล่นในโรงละครที่ตกแต่ง โรงแบบไทยๆ จะเกิดการขัดของฉากและการตกแต่งภายใน
5. จะต้องมียุทโธปกรณ์อยู่หน้าเวที แต่เจาะพื้นเวทีเป็นแอ่งมิให้นักดนตรีและวาทยากรบังผู้ดู กว้างและลึกพอที่จะเล่นดนตรีขนาดวงต่างๆ กัน
6. ที่นั่งคนดู และเวทีจะต้องเอียงลาดเข้าหากันอย่างได้สัดส่วน คนดูทั้งโรงเห็นตัวละครได้ทั้งตัว โดยเท้าไม่ขาด
7. มีส่วนต่างๆ ครบและพอกับจำนวนผู้แสดง เช่นที่แต่งหน้า แต่งตัวที่ตัวละครนั่งคอยและแม่แต่ส้วม

ภาพยนตร์ (Motion Pictures)

ก่อน ค.ศ. 1951 จอภาพยนตร์เป็นจอสี่เหลี่ยมมีขนาดไม่ใหญ่มาก ต่อมาได้ขยายจอขึ้น สูงขึ้น กว้างขึ้น และมีความโค้ง จึงทำให้ภาพยนตร์พัฒนาการไปหลายประการ ภาพยนตร์จอกว้างนี้มีหลายชนิด คือ

1. ซีเนอรามา (Cinerama) เคยเรียกว่าภาพยนตร์ 3 มิติ เวลาผู้ดูจะรู้สึกนั่งอยู่ในสถานที่ที่ถ่ายภาพยนตร์นั้น แสดงครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1952 ไมเคิล ทอดด์ (Michael Todd) เป็นคนคิดขึ้น ฉายด้วยเครื่องฉาย 3 เครื่อง เครื่องขยายเสียง 7 ตัว อยู่หลังจอ 5 ตัว ข้างจอ 2 ตัว คล้ายกับเสียงรอบทิศ
2. ซีเนมาสโคป (Cinema Scope) มีเลนส์ขยายภาพติดอยู่ที่เครื่องฉาย เสียงรอบทิศเหมือนกัน
3. วิสตา วิชั่น (Vista Vision) สามารถย่อหรือขยายภาพให้เหมาะกับจอทุกขนาดได้
4. ทอดด์ เอโอ (Todd-AO) ไมเคิล ทอดด์ เป็นคนคิดอีก ไข้ก้องถ่ายกล้องเดียว เครื่องฉายเครื่องเดียว สามารถฉายภาพบนจอโค้งได้ เสียง 6 ทิศ

ปัจจุบันนี้ภาพยนตร์ได้รับการนับถือว่าเป็นของสากล และได้รับความสนับสนุนมาก เพราะเป็นสื่อ นำความเข้าใจระหว่างประเทศ ระหว่างมนุษย์ และระหว่างชั้นบนอย่างดีที่สุดอย่างหนึ่ง

ชนิดของภาพยนตร์

1. ภาพยนตร์เรื่องใหญ่ (Feature Films) เช่นบัญญัติสิบประการ ซึ่งลงทุนทำถึง 160 ล้านบาท จากใหญ่ยิ่งคนเล่นมากมาย การกำกับและการแสดงยากมาก
2. ภาพยนตร์การ์ตูน (Animated Cartoons) ซึ่งวอลท์ดิสนีย์ (Walt Disney) เป็นผู้มีส่วนในการพัฒนายิ่งกว่าบุคคลอื่นใด
3. หนังสักจากแฟ้มประวัติ (Documentaries) หนังสักที่ทำจากเรื่องจริง อาจจะเป็นเรื่องการทำ การอาชญากรรม การสำรวจต่างๆ ฯลฯ
4. หนังสักข่าว (Newsreels)
5. หนังสักการศึกษา (Educations Films) ซึ่งทำสำหรับนักเรียนและนิสิตทุกระดับ
6. หนังสักเพื่อการอุตสาหกรรม (Industrial Films)
7. หนังสักโฆษณา (Advertisement)

เพื่อการสนับสนุนการถ่ายทำภาพยนตร์ในอเมริกา สมาคมศิลปะและการถ่ายทำภาพยนตร์ (The Academy of Motion Picture arts and Sciences) ได้มอบรางวัลเรียกว่ารางวัลออสการ์ (Oscars) ให้แก่เจ้าหน้าที่สาขาต่างๆ ของการภาพยนตร์ดังต่อไปนี้ คือ

สำหรับตัวเอกฝ่ายหญิง 1 รางวัล ฝ่ายชาย 1 รางวัล

สำหรับตัวประกอบฝ่ายหญิง 1 รางวัล ฝ่ายชาย 1 รางวัล

สำหรับผู้กำกับที่ยอดเยี่ยม 1 รางวัล

สำหรับบทภาพยนตร์ที่เขียนได้ยอดเยี่ยม 1 รางวัล

สำหรับการอัดเสียงยอดเยี่ยม 1 รางวัล

สำหรับการถ่ายทำยอดเยี่ยม 1 รางวัล

สำหรับผู้จัดเพลงยอดเยี่ยม 1 รางวัล

สำหรับผู้กำกับศิลปะที่ยอดเยี่ยม 1 รางวัล

สำหรับผู้ออกแบบเครื่องแต่งกายยอดเยี่ยม 1 รางวัล

สำหรับผู้ตัดต่อภาพยนตร์ที่ยอดเยี่ยม 1 รางวัล

ภาพยนตร์กับนักเรียน ภาพยนตร์เป็นสื่อสารมวลชนที่มีอิทธิพลต่อเยาวชนที่สุดและแพร่หลายที่สุด ยังมีโทรทัศน์ ภาพยนตร์จะตามเข้ามาในบ้านถึงตัวเยาวชนเลย ฉะนั้นควรจะได้ระมัดระวังต่อไปนี้

1. ภาพยนตร์ที่แจ่มไว่ว่า “สำหรับผู้ใหญ่ดู” ไม่ควรให้เด็กหรือวัยรุ่นดู
2. ควรจะหาโอกาสแนะนำการดูภาพยนตร์ หากโรงเรียนสะดวกที่จะทำได้
3. แนะนำภาพยนตร์ที่นักเรียนควรดูและไม่ควรดูโดยทำบัญชีภาพยนตร์ที่กำลังฉายตามโรงใกล้โรงเรียนหรือ

ภายในจังหวัด แล้วใส่ดาวไว้หน้าชื่อภาพยนตร์เรื่องนั้น เช่น 1 ดาว 2 ดาว ถึง 4 ดาว ซึ่งแปลว่าหนังควรดูเช่นที่สมาคมโรงเรียนคาทอลิกแห่งประเทศไทยกำลังทำอยู่

4.พานักเรียนไปชมภาพยนตร์ โดยครูที่นำไปจะต้องดูเสียก่อน แล้วอธิบายความเด่นของภาพยนตร์ให้นักเรียนรู้อ่างหน้า อธิบายวิธีดูให้ซาบซึ้งและเข้าใจจะต้องเป็นภาพยนตร์ที่เหมาะสมและมีประโยชน์

5. การแบ่งเวลาเพื่อการเรียนและการพักผ่อนด้วยการดูภาพยนตร์ของเด็กและการใช้เงินเพื่อดูภาพยนตร์ จะต้องทำให้ถูกต้อง

6. อธิบายให้นักเรียนรู้ถึงความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมในภาพยนตร์และวัฒนธรรมของไทย

หลักเกณฑ์การตรวจพิจารณาภาพยนตร์

ก. หลักเกณฑ์ของกระทรวงมหาดไทยที่จะพิจารณาตรวจหรือตัดหรือห้ามฉาย

1. การลบหลู่ปูชนียวัตถุ การกระทำใดๆ ซึ่งสามารถทำให้บังเกิดความรู้สึกอันไม่ดีในทางศาสนาของชาติหนึ่งชาติใด

2. วิธีดำเนินการของผู้ร้ายที่ทำการประทุษกรรม โดยให้อุบายแปลกประหลาดผิดจากธรรมดา หรือที่อาจจะเป็นเหตุส่งเสริมเพาะให้เกิดประทุษกรรมยิ่งขึ้น

3. ประวัติการของผู้ร้ายที่มีชื่อ

4. การฆาตกรรมที่น่าสยดสยองหรือการประหาร

5. การกระทำทารุณร้ายกาจต่อบุคคลหรือสัตว์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่เป็นศีลธรรมอันดี

6. เรื่องทั้งปวงที่เกี่ยวข้องด้วยลามกอนาจาร

7. การแสดงที่น่าจะก่อให้เกิดความบาดหมางระหว่างชาติ หรือระหว่างบุคคล

8. การแสดงซึ่งอาจให้เกิดความรู้สึกหมิ่นแคลนต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์สมเด็จพระบรมราชินีหรือพระบรมวงศานุวงศ์ หรือต่อรัฐบาล ต่อชาติ หรือต่อเจ้าพนักงานของรัฐบาล

9. การแสดงที่เกี่ยวข้องด้วยการเมือง ซึ่งสามารถกระทบกระเทือนถึงการปกครองของประเทศให้ขาดความนิยมของพลเมือง หรือเกิดการไม่เรียบร้อยขึ้น

10. เรื่องที่จะเห็นว่าจะเป็นตัวอย่างเพาะนิสัยอันไม่ดีแก่บุคคลนำไปประพฤตินทางชั่ว

11. ล้อ หรือลบหลู่ราชภาพ คือการกระทำใดๆ ซึ่งสามารถหรือเป็นเหตุทำให้เกิดความรู้สึก หรือเป็นการล้อหรือลบหลู่

แนวทางการพิจารณาที่กำหนดไว้นี้เป็นแต่เพียงเค้าเงื่อน เพื่อเจ้าพนักงานผู้พิจารณาได้เห็นลักษณะอาการของภาพยนตร์ที่ได้ฉายแสดงออกให้ดูจริง แล้วจะต้องใช้ดุลยวินิจฉัยว่าตามรูปเรื่องนั้นสามารถจะเป็นเหตุให้เกิดความชั่วร้ายต่อการปกครอง และประชาชนทั่วไป และทำให้ศีลธรรมอันดีหรือไม่ ถ้าไม่ถึงจะเป็นเหตุให้เกิดความชั่วร้าย หรือเสียศีลธรรมอันดีดังกล่าวแล้ว ก็ไม่ถึงจะต้องห้าม ทั้งนี้เจ้าพนักงาน ผู้พิจารณาจะต้องใช้ข้อวิจารณ์โดยรอบคอบทุกเรื่องไป

- ข. หลักเกณฑ์การตรวจพิจารณาภาพยนตร์ของกระทรวงศึกษาธิการเพิ่มเติมจากหลักเกณฑ์ของกระทรวงมหาดไทย
1. ภาพยนตร์ที่แสดงพฤติกรรมที่เป็นภัยแก่เด็กวัยรุ่น ห้ามฉายโดยเด็ดขาด
  2. ภาพยนตร์ที่แสดงพฤติกรรมของนักเรียน ในทางกิริยามารยาทที่ไม่ดี ในแง่ของวัฒนธรรมให้ตัดออก
  3. ภาพยนตร์ที่แสดงพฤติกรรมทางกามารมณ์ ให้พยายามกวดขันให้อยู่ในกรอบของวัฒนธรรมที่ดี

ค. หลักเกณฑ์เพิ่มเติมที่สำนักบริหารของนายกรัฐมนตรีสั่งมาเป็นครั้งคราว

1. ภาพยนตร์ที่มีท่าทางประกอบจังหวะ Rock and Roll, Twist และ Opp beat ห้ามฉาย แม้แต่จะเป็นเรื่องการ์ตูนก็ได้ห้ามไปแล้ว

2. ภาพยนตร์ที่แสดงพฤติกรรม การแหกคุก เช่นเรื่อง Exodus ควรจะให้กวดขันให้เข้มงวด

หลักเกณฑ์ข้อยุติของคณะอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากที่ประชุมใหญ่ เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2513 โดยมีนางเต็มศิริ บุญยสิงห์ เป็นประธานได้ประชุมกัน 2 ครั้งที่ ร.ร. วัดเทพศิรินทร์ มีดังนี้

1. กามารมณ์ ภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องเรื่องกามารมณ์

1.1 Homo sexual (ชายร่วมชาย) Lesbian (หญิงร่วมหญิง) สมควรห้ามฉายเช่นเรื่อง The Fox หรือ The Murder of sister George

1.2 เรื่องกามวิตถารที่ปรากฏชัดแจ้งในเนื้อเรื่องห้ามฉาย

1.3 ภาพโป๊ที่เป็นภาพเปลือยเดี่ยว (ทั้ง 2 เพศ) ไม่ได้เคลื่อนไหวหรือเคลื่อนไหว แต่จัดเป็นภาพศิลปะ ควรอนุโลม ถ้าเป็นภาพเปลือยหรือกึ่งเปลือยเพื่อเหตุผลทางการค้า และก่อให้เกิดความรู้สึกลงทางกามารมณ์สมควรตัด

1.4 ภาพเปลือยคู่ หรือแม้ไม่เปลือย ถ้ามีการกระทำใดๆ ที่จะทำให้เห็นว่าต่อไปจะเป็นการสังวาส ให้ตัดก่อนที่ จะมีการร่วมรัก ภาพแสดงความรักก่อนที่จะมีการร่วมรัก ถ้ายืดเยื้อเยิ่นเย้อให้ชอยออกเสียบ้าง

1.5 ภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกามารมณ์ ขอให้ยึดเนื้อเรื่องเป็นหลัก หากขาดเนื้อเรื่องและมุ่งหมายที่จะแสดงออกซึ่งกามารมณ์เป็นส่วนมากให้ห้ามฉายทั้งเรื่อง

1.6 ภาพเปลือย แม้แต่จะเป็นภาพยนตร์สารคดีหรือการ์ตูน เข้าลักษณะอนาจารควรตัดออก

2. วัยรุ่น ใช้ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการดังนี้

2.1 ภาพยนตร์ที่แสดงพฤติกรรมที่เป็นภัยแก่วัยรุ่นห้ามฉายเด็ดขาด

2.2 ภาพยนตร์ที่แสดงพฤติกรรมของนักเรียนในทางกิริยามารยาทที่ไม่ดีในแง่ของวัฒนธรรมให้ตัดออก

2.3 ภาพยนตร์ที่แสดงพฤติกรรมทางกามารมณ์ ให้พยายามกวดขันให้อยู่ในกรอบของวัฒนธรรมที่ดี

2.4 ควรห้ามฉายภาพยนตร์ที่มีพฤติกรรมสนับสนุนให้เด็กไปมีว่สุ่ม และช้องสุ่มกันประกอบอาชญากรรม

2.5 ภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องยาเสพติด สู้ภัยสุขภาพ ทางกรมตำรวจขอให้กวดขันเป็นพิเศษ

2.6 การรวมกลุ่มเพื่อประท้วงของเยาวชนที่ขาดเหตุผล และก่อให้เกิดการเสียหายแก่สังคม สมควรห้ามฉาย

3. อาชญากรรม

- 3.1 การแสดงพฤติกรรมที่หวาดเสียว สยดสยอง ทารุณ โหดร้าย แสดงการทรมานสัตว์ และมนุษย์ด้วยความโหดร้าย เกินกว่าเหตุสมควรต้องตัด แม้จะเป็นประเพณีประจำเหล่า ชาติ ศาสนา
- 3.2 พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดใหม่ๆ ในการประกอบอาชญากรรม เช่น การค้าของเถื่อน ค้ามนุษย์ ฯลฯ สมควรตัดหรือห้ามฉาย

4. สถาบันพระมหากษัตริย์

- 4.1 ตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ห้ามฉายภาพยนตร์ที่มีการแสดงหรือใช้เครื่องแต่งกายของพระมหากษัตริย์ในเรื่องที่ก่อให้เกิดความขบขัน เกิดความรู้สึกหมิ่นแคลนต่อสถาบันพระมหากษัตริย์หรือต่อรัฐบาลต่อชาติ ต่อเจ้าพนักงานของรัฐบาล
- 4.2 องค์พระมหากษัตริย์ (ปัจจุบัน) ถ้าจะปรากฏในภาพยนตร์ ควรจะเป็นภาพ ไม่ควรนำภาพยนตร์เข้ามาต่อในเรื่องภาพยนตร์ราวกับว่าทรงร่วมแสดงภาพยนตร์เรื่องนั้นด้วย
- 4.3 คำพูด มารยาท ที่ไม่ถูกต้องตามประเพณี ที่ปฏิบัติต่อพระมหากษัตริย์ เช่น ตลก ล้อเลียน สมควรให้แก้ไขหรือตัดทอน
- 4.4 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ถ้านำมาใช้ในเรื่องขอให้ตัดออก

5. การเมือง ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงมหาดไทย และเพิ่มเติมดังนี้

- 5.1 ภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องด้วยการเมืองที่สนับสนุนลัทธิคอมมิวนิสต์ ห้ามฉายเด็ดขาด
- 5.2 ถ้ามีภาพผู้นำประเทศค่ายคอมมิวนิสต์ใช้ประกอบเรื่อง เพื่อโน้มน้าวจิตใจให้เกิดความเลื่อมใส ต้องตัดออกนอกจากนี้ กองทัพบกห้ามการแพร่ภาพเกี่ยวกับ
  1. การแสดงการเดินทางขบวน
  2. การส่งเสริมให้เกิดความนิยมในการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือเป็นประโยชน์ต่อลัทธิคอมมิวนิสต์
  3. ผู้ร้ายในเรื่อง ไม่เป็นข้าราชการของส่วนราชการ หรือองค์การของรัฐ
  4. ทำให้เสื่อมเสียแก่ศีลธรรม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีของชาติ ตลอดจนภาษาวิบัติ หรือเสียวิปลาส
  5. ร้องเพลงต้องห้าม ตามคำสั่งกองทัพบก
  6. แต่งกายเป็นภิกษุ สามเณรในศาสนา
  7. เรื่องอื่นๆ ตามนโยบายของรัฐบาลและกองทัพบก

บทแสดง หรือบทภาพยนตร์ ควรจะเป็นการเสนอตัวอย่างอันดีให้ผู้ชมมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี มีวัฒนธรรม สามัคคีกลมเกลียวกัน รู้จักเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ คุรุบา

อาจารย์ มั่นอยู่ในศาสนา ขยันทำมาหากิน หมั่นศึกษาหาความรู้ ร่วมมือร่วมใจกันต่อต้านการก่อการร้าย เรื่องใดไร้สาระหรืออยู่ยงกามารมณ ก็ขอให้เจ้าของเรื่องจัดการแก้ไข เพราะการออกอากาศทางโทรทัศน์นั้น ไม่สามารถกำหนดอายุผู้ชมเหมือนดังการเข้าชมในโรงภาพยนตร์ จึงควรที่จะต้องตรวจพิจารณาให้รอบคอบเพื่อมิให้เป็นพิษเป็นภัยแก่เยาวชนและที่สำคัญก็คือ ผู้ที่ทำความชั่วควรจะได้รับโทษหรือกรรมเสมอ

การตรวจรายการนั้น ในบางครั้งก็อาจจะก่อให้เกิดการขัดแย้งระหว่างผู้ตรวจกับเจ้าของบทแสดงได้ เพราะเจ้าของบทอาจไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้น ฉะนั้นหากจะได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ตรวจรายการซึ่งจะต้องปฏิบัติตามระเบียบที่วางไว้ ก็คงจะพอรอมชอมกันหรือเข้าใจกันได้ดียิ่งขึ้น โดยนึกถึงความมั่นคงของประเทศไทยเป็นส่วนรวม

(แนวการตรวจรายการโทรทัศน์ของกองทัพปกนี้คัดมาจาก หนังสือที่ระลึกสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ขึ้นรอบปีที่ 14 พิมพ์แจกเมื่อ 25 มกราคม 2514)

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาละครออกอากาศ

ทางวิทยุและโทรทัศน์ ไทยทีวีช่อง 4

หลักปฏิบัติและหลักทั่วไป

1. ต้องส่งบทล่วงหน้า 2 ชุด ให้ฝ่ายจัดรายการของสถานีตรวจอย่างน้อย 15 วันก่อนออกอากาศ เพื่อสะดวกในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหากจะมีต้นฉบับชุดนี้ฝ่ายจัดรายการจะเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐาน ไม่ว่าจะอนุมัติให้ออกอากาศหรือไม่ก็ตาม

2. เนื้อเรื่องจะต้องมีความเหมาะสมสำหรับเทคนิคการแสดงทางโทรทัศน์ และจะต้องทำการซักซ้อมในความควบคุมของเจ้าหน้าที่จนเป็นที่รัดกุมและพอใจ

3. ความยาวของเรื่องจะต้องใช้เวลาแสดงไม่เกิน 90 นาที สำหรับเรื่องที่มีความยาวเกินกว่านี้ แต่ไม่เกิน 120 นาที จะต้องได้รับการพิจารณาอนุมัติเป็นพิเศษ

4. เรื่องเกี่ยวกับกฎหมาย การแพทย์ และวิชาชีพที่สุจริตอื่นๆ จะต้องเป็นไปอย่างถูกต้องตามจริยธรรมของอาชีพนั้นๆ

5. ละครทุกประเภทควรมีจุดจบซึ่งแฝงคติธรรม กล่าวคือส่งเสริมกรรมดีและลงโทษกรรมชั่ว

บทละครที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ จะไม่ได้รับอนุมัติให้ออกอากาศ

1. โน้มนำให้เกิดความรู้สึกหมิ่นแคลนต่อองค์พระประมุขของชาติ และพระราชวงศ์หรือต่อรัฐบาล หรือเจ้าพนักงานของรัฐบาล

2. เรื่องเกี่ยวกับการเมือง

3. โจมตีหรือลบลู่ศาสนาหรือปูชนียวัตถุ และการกระทำใดๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความรู้สึกในแง่ร้ายแก่ศาสนาใดศาสนาหนึ่ง

4. เรื่องที่ก่อให้เกิดความรู้สึกแบ่งแยกระหว่างชนชั้น
5. ทำลายขนบธรรมเนียมประเพณี หรือศิลปะของชาติ
6. ขัดกับหลักศีลธรรม เช่น โน้มน้าวไปในทางอบายมุขหรืออาจเป็นตัวอย่างให้นำไปประพฤติชั่ว
7. เรื่องทั้งปวงที่เกี่ยวกับทางลามกอนาจาร หรือหยาบคาย ไม่ว่าจะโดยเนื้อเรื่องคำพูด หรือการแต่งกายของตัวละคร
8. แสดงให้เห็นว่า การฆ่าตัวตายเป็นวิธีสมควรสำหรับเป็นทางออกของปัญหาชีวิต
9. แสดงความทารุณโหดร้ายกว่าเหตุต่อบุคคลหรือสัตว์
10. แสดงการฆาตกรรมอย่างน่าสยดสยองอันก่อให้เกิดความตระหนกตกใจหวาดเสียวและเสียวขวัญ
11. เรื่องอาชญากรรมทางเพศ หรือเกี่ยวกับความวิปริตทางเพศ
12. เรื่องลึกลับเกี่ยวกับไสยศาสตร์ ภูตผี วิญญาณ ฯลฯ ซึ่งก่อให้เกิดความหวาดกลัว

ข้อสังเกต

1. หลักใหญ่ของการพิจารณาถือว่า ถึงแม้ละครทางโทรทัศน์ส่วนมากจะไม่ได้ตั้งใจเสนอเพื่อเยวชวน แต่ถ้าหากเยวชวนได้ดูก็จะไม่เป็นผลร้ายต่อจิตใจ
2. เรื่องที่เคยเป็นบทละครสำหรับเวที หรือถ่ายทำเป็นภาพยนตร์แล้วบางเรื่องก็อาจไม่เหมาะสมสำหรับการแสดงทางโทรทัศน์ เพราะผู้ดูโทรทัศน์ประกอบด้วยบุคคลในครอบครัวอันต่างวัย ต่างพื้นฐานซึ่งอาจได้ดูโดยไม่ตั้งใจ
3. เรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ หรือเรื่องเป็นวรรณคดี หรือเรื่องอื่นที่ได้รับการยกย่องเป็นสากล หากมีสิ่งขัดแย้งกับหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว อาจได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ
4. สถานีสงวนสิทธิ์ที่จะรับหรือไม่รับเรื่องใดให้ออกอากาศ

ฝ่ายจัดรายการและโฆษณา

สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวี

กันยายน 2501

